

CYFROWE ŹRÓDŁO

DIGITALIZACJA I UPOWSZECHNIENIE INFORMACJI O ZBIORACH

Krzysztof Pachurka

Początki Muzeum Akademii Sztuk Pięknych sięgają pierwszej połowy lat pięćdziesiątych. Powołane zostało w 1954 roku z inicjatywy ówczesnego rektora Stanisława Dawskiego. W zamyśle jego twórcy miało spełniać rolę zaplecza naukowo-dydaktycznego nowo powstałej uczelni. Startujący przemysł ceramiczny i szklarski Dolnego Śląska potrzebował wykształconych projektantów do swych ośrodków. Początkowo zgromadzone prace kursowe i dyplomowe były rozproszone w pracowniach a dyplomy prezentowane w Muzeum Śląskim i Biurze Wystaw Artystycznych. Później, gdy dojrzała idea stworzenia muzeum, znaleziono miejsce dla ich gromadzenia. Prof. Dawski chciał zachować stronę formalną nowo powstałej komórki, lecz ówczesne Ministerstwo Kultury odmówiło zarejestrowania Muzeum uczelni jako pełnoprawnej jednostki. Stan taki trwa do dzisiaj i niesie to za sobą różne implikacje. Na przestrzeni lat kolekcja rozrosła się do dość okazałych rozmiarów. Gromadzone są nie tylko dyplomy i prace

The beginnings of the Museum at the Academy of Art and Design date back to the early 1950s. It was established in 1954 on the initiative of the then Rector, Stanisław Dawski. Its founder intended it to serve as a scientific and educational facility of the newly-formed school. Fledgeling Lower Silesian ceramics and glass industries needed educated designers in their centres. Initially the works executed as class assignments and diploma works were scattered in different studios, while diploma exhibitions were taking place in the Silesian Museum and Bureau of Art Exhibitions (BWA). Later, as the idea to create a museum matured, a place to store them was found. Professor Dawski wished to keep the formal side of the newly-established cell, but the Ministry of Culture of that time refused to register the Academy's Museum as a legitimate unit. This has been the case until today and it carries various implications. Over the years the collection has expanded to a quite significant size. It consists not only of diploma

Eugeniusz Geppert w pracowni w krakowskiej ASP

kursowe z ceramiki i szkła, ale także malarstwo i plakaty. Na przełomie lat 2011 i 2012 pojawiła się możliwość zdobycia funduszy na digitalizację zbiorów. Skromne zaplecze wystawiennicze nie pozwalało na zaprezentowanie całości lub nawet wycinka zgromadzonych zbiorów. Powstała w ten sposób konieczność znalezienia metody na szerszą prezentację kolekcji. Nowoczesne sposoby prezentacji i przechowywania plików cyfrowych doskonale spełniają takie warunki. Wniosek na dofinansowanie obejmował trzy ścieżki, które składały się na całość cyfrowego muzeum.

and class works in ceramics and glass, but also paintings and posters.

In 2011/2012 arose an opportunity to receive funding for the digitization of the collection. A modest exhibition space did not allow to present the whole, or even a small part of collected works. Thus, a necessity to find a method for a broader presentation of the collection appeared. Innovative modes of presentation and storage of digital files perfectly meet such requirements. The application for a grant consisted of three parts that constituted the whole digital museum.

The first one consists of digitization tools. The collection is scattered in a few warehouses. Specific storage conditions forced us to carry out the documentation on the premises. Prior to being photographed, the objects had to be cleaned and their description and marking verified. We compared them with the paper version of the collection inventory. The objects were measured, and the technique and material which they were made of described. Digital files were processed and stored on disc. The difficulty consisted in a fact that each type of objects is stored in a different place and under different conditions. The collection of paintings in the storeroom in the attic was very dusty and we had to clean each piece separately. The collection of ceramics and glass consists of about 7000 objects and each of them had to be transferred and cleaned before being photographed. The storage of already documented collections also poses problems. We do not have adequate space.

The second stage was a purchase of data storage equipment and the environment in which the presentation software would work. The necessity of so-called eternal storage requires appropriate procedures. The same data is secured on a server, disk arrays and saved permanently on magnetic tapes. They have a 30-year guarantee of durability. The process makes it possible to reconstruct a file in case one of the storage media is damaged.

Pracownia digitalizacji

Pierwsza z nich obejmuje narzędzia do digitalizacji. Zbiory są rozproszone w kilku magazynach. Specyficzne warunki przechowywania zmuszały nas do przeprowadzania dokumentacji ma miejscu. Przedmioty należało przed fotografowaniem umyć i poddać weryfikacji opis oraz oznaczenie. Porównaliśmy je z papierową wersją inwentarza zbiorów. Przedmioty były mierzone, opisywana technika i materiał, z którego zostały wykonane. Pliki cyfrowe były poddawane obróbce i gromadzone na dysku. Trudność polegała na tym, że każdy rodzaj przedmiotów jest przechowywany w innym miejscu, w innych warunkach. Zbiór obrazów w magazynie na strychu był mocno zakurzony i każdy egzemplarz osobno musieliśmy oczyścić. Kolekcja ceramiki i szkła liczy ok. 7000 przedmiotów, a każdy musiał być przyniesiony i umyty przed fotografowaniem. Problemów nastęcza także przechowywanie już opracowanych zbiorów. Nie dysponujemy odpowiednimi pomieszczeniami.

Drugim etapem był zakup aparatury do przechowywania danych i środowiska, w którym działać będzie oprogramowanie do prezentacji. Konieczność tzw. wieczystego przechowywania wymusza odpowiednie procedury. Te same dane są zabezpieczone na serwerze, macierzach dyskowych i w sposób trwały zapisane na taśmach magnetycznych. Mają one 30-letnią gwarancję trwałości. W procesie tym chodzi o możliwość odtworzenia pliku w przypadku uszkodzenia jednego z nośników i częściowej utraty danych.

Trzecim elementem projektu jest prezentacja zbiorów za pomocą sieci internetowej. Muzeum korzysta z programu Mona do ewidencji i zarządzania zbiorami, który obejmuje swą bazą wszystkie przedmioty zarówno pod względem wizerunku, jak i opisu słownego. Jest to praktycznie jedyne na rynku polskim oprogramowanie przystosowane do tego celu. W bazie tej istotnym elementem jest zbiór dokumentów dotyczących życia artystycznego uczelni, który gromadzony jest w pracowni dokumentacji. Są to tysiące fotografii analogowych, zarówno odbitek, jak i negatywów, prac doktorskich i habilitacyjnych, ale także dokumentów papierowych powstałych od 1946 roku, czyli od początku istnienia uczelni we Wrocławiu. Są to m.in. zapiski, kronika, założyciela i pierwszego rektora Eugeniusza Gepperta. Projekt nie obejmuje digitalizacji całości tych zbiorów, ale są one istotnym elementem uzupełniającym opis przedmiotu o dane dotyczące autora oraz okoliczności jego powstania.

Do bazy danych Mona jest dołączone oprogramowanie prezentujące zbiory w formie portalu – strony internetowej. Udostępnia ono informacje w formie przyjaznej dla użytkownika w przeciwieństwie do oprogramowania narzędziowego, jakim jest system Mona. Informacje te są prezento-

The third part of the project is a presentation of the collection through the internet network. To record and manage the collections the Museum uses Mona system, a database of which includes all items with their visual documentation and written description. This is basically the only software adapted to this purpose on Polish market. The important element of this database is the collection of documents regarding artistic life at the Academy, gathered in the studio of documentation. It consists of thousands of analogue photographs, both

Wernisaż wystawy RTGeppert zorganizowanej przez Muzeum ASP we Wrocławiu 20.01.2011 r.

wane według zadanego klucza na podstawie zapisanych metadanych. W zależności od potrzeby, można wyszukać bądź to pojedyncze przedmioty lub całe zbiory posegregowane pod względem datowania, formy czy techniki. Prezentacja ta będzie funkcjonować także na terenie Muzeum w ramach sieci internetowej. Do tego celu służą ekrany z dotykowym panelem, tzw. kioski multimedialne. Zainteresowany odbiorca może odwiedzając ekspozycję stałą, skorzystać z możliwości poszerzenia wiedzy na interesujący go temat. W innej sali muzealnej prezentowane będą prace multimedialne artystów pracujących za pomocą takich narzędzi jak kamera wideo i komputer.

Realizowany przez nas program ma na celu zaprezentowanie dorobku uczelni w szerszym wymiarze. Zrealizowany zostanie w ten sposób pierwotny zamysł założyciela Muzeum, prof. Dawskiego, by kolekcja była pomocą dydaktyczną w procesie kształcenia.

W obiegu funkcjonuje wiele standardów dotyczących metod dokumentowania dzieł sztuki. Ciągły rozwój i doskonalenie narzędzi temu służących przesuwają gra-

prints and negatives, Ph.D. and post-doctoral dissertations as well as documents on paper created since 1946, that is since the beginning of the Wrocław Academy's existence. These are, among others, notes and a chronicles by the founder and the first Rector, Eugeniusz Geppert. The project does not cover the digitization of the whole collection of these materials, but they are an important element supplementing descriptions of items with data about their authors and circumstances of their creation. Mona database is accompanied with a software for presentation of the collections in a form of an internet website. It gives access to information in a user-friendly form, in contrast to the utility software that Mona is. The information is presented according to a given key, based on written metadata. Depending on the need, one can search either individual items or whole collections, categorized according to date, medium or technique. This presentation will also work on the premises of the Museum via the internet network. Large screens with touch panels, so-called multimedia kiosks, will serve this purpose. A visitor of the permanent collection will have an opportunity to broaden their knowledge on a subject they find interesting. Another exhibition room will house multimedia pieces by artists using such tools as video camera or a computer.

The aim of the program we carry out is a presentation of the Academy's achievements on a broader scale. This way, the initial idea of the Museum founder, Professor Dawski to make the collection an educational aid in the process of learning will be realized.

There are many standards regarding the methods of documenting works of art in circulation. The continuous development and improvement of tools for that shift the limit of resolution values, and hence the file size. Before the beginning of our work we had to es-

Dokumentacja z performance Shaun Katon – 14.10.2011 r.

niczne wartości rozdzielczości i co za tym idzie wielkości pliku. Przed rozpoczęciem pracy musieliśmy przyjąć wartości, za pomocą których będziemy dokumentować obiekty. W przeciwnym wypadku praca, jaką wykonujemy, nigdy nie zostałaby zakończona, gdyż rozwój technologii sprawia, że dokumenty nie spełniałyby cech zawartych w standardzie. Nowe metody, takie jak skanowanie i prezentacja 3D, znacznie rozszerzają zakres digitalizacji, ale jednocześnie niesie to ze sobą inne konsekwencje, m.in. w postaci przyrostu wielkości plików, dla których z kolei potrzeba więcej miejsca na dyskach lub innych nośnikach. Wartość graniczną określa także przepustowość łącza internetowego.

Innym ważnym aspektem w procesie digitalizacji i udostępniania są prawa autorskie dotyczące prac i dokumentów. W momencie powstania Muzeum i przez szereg lat gromadzenia zbiorów przepisy były nieprecyzyjne i nie do końca zdefiniowane. Ówczesne władze ustawodawcze nie przywiązywały szczególnej wagi do respektowania praw własności intelektualnej. Część zbiorów ma niejasny status prawny i o ile proces digitalizacji może być z powodzeniem przeprowadzony, to prezentacja poza tzw. użytkiem dozwolonym jest już sprawą problematyczną.

Problem praw autorskich oraz otwartości domeny dotyczy praktycznie wszystkich instytucji zajmujących się gromadzeniem i popularyzacją informacji na temat sztuki. Muzeum ASP posiada w swych zbiorach ogromną ilość materiałów dotyczących życia artystycznego. Jedną część to prace powstałe w wyniku procesu dydaktycznego. Studenci oraz wykładowcy dokonywali wielu prób zanim powstała ostateczna forma. Dotyczyło to zarówno ceramiki i szkła, gdzie szereg pomysłów można było przetestować w praktyce. W hutach szkła, licznie reprezentowanych na Dolnym Śląsku, do dyspozycji

Jedną z wystaw towarzyszących Dolnośląskiemu Festiwalowi Nauki miało miejsce w Muzeum ASP 2011 r.

establish the values according to which the objects would be documented. Otherwise our work would never be completed, as the technological development would result in the documents not complying with the qualities set as standard. New methods, such as scanning and 3D presentation have significantly broadened the spectrum of digitization, but at the same time they carry different consequences, such as an increase in file sizes which consequently requires more space on disks and other storage media. The limit value also depends on the bandwidth. Another important aspect in the process of digitization and sharing are copyrights to works and documents. When the museum was established and throughout many years of creating the collection, these regulations were imprecise and not clearly defined. The legislative bodies of that time did not pay much attention to respecting the intellectual property laws. Legal status of a part of the collection is unclear and while the digitization process can be carried out successfully, the presentation beyond so-called permitted use becomes a problematic case.

The issue of copyrights and open domain concerns virtually all institutions dealing with collecting and disseminating information about art. The Academy's Museum collection consists of a great number of documents on artistic life at the institution. A part of it are works created in the process of education. Students and lecturers made many samples before the final form was created. It applied both to ceramics and glass, where many ideas could be tested in practice. Glassworks,

Irena Lipska-Zworska, misy

artyści lub studenta była doświadczona kadra pracowników, w zakładach produkujących ceramikę istniała możliwość wypróbowania szklaw na gotowej formie. Z drugiej strony w czasie istnienia uczelni powstała ogromna ilość prac teoretycznych. Zbiory obejmują setki, jak nie tysiące prac magisterskich, doktorskich i habilitacyjnych. Większość z nich została opublikowana, więc dostęp do tych zasobów jest otwarty. Tak samo ma się rzecz ze zbiorami zdjęć dokumentujących proces twórczy i dydaktyczny. Część fotografii sama w sobie jest formą wypowiedzi artystycznej. Stanowią one obecnie ogromne źródło informacji przydatnych m.in. przy powstawaniu albumów z serii Wrocławskie Środowisko Artystyczne.

Dokumenty znajdujące się w naszych zbiorach mają różnorakie pochodzenie. Część z nich została pozyskana dzięki życzliwości osób pracujących na uczelni. Powstały za czasów ich aktywności zawodowej. Inne „odziedziczyliśmy” na zasadzie spuścizny po zmarłych pracownikach, jak chociażby przebogata dokumentacja po prof. Mieczysławie Zdanowiczu. Niestety, w wielu przypadkach nie mamy praw do publikacji przekazanych materiałów. Dlatego poczyniliśmy starania, by miejsce, jakim jest Muzeum oraz Dział Dokumentacji i Informacji Naukowej, zyskało nowy status. Jeżeli będzie możliwość przekształcenia tego miejsca w Ośrodek Dokumentacji Sztuki, to zyskamy na wiarygodności, a opracowanie

very well represented in Lower Silesia, offered artists and students their experienced staff, and the ceramics plants gave opportunity to test the enamel on existing forms. At the same time, throughout the years of the school's existence, a huge amount of theoretical works have been created. The collection consists of hundreds, if not thousands, masters theses, doctoral and post-doctoral dissertations. Most of them have been published, so access to these resources is open. This is also the case of photographs documenting creative and educational processes. Some of the photos are a forms of artistic expression themselves. They currently serve as a great source of information useful for example in preparation of Wrocławskie Środowisko Artystyczne [Wrocław's Artistic Community] album series.

Documents in our collection have various origins. Some of them have been acquired thanks to the kindness of the Academy's employees. They were created in the days of their work at the institution. Others we “inherited” as oeuvre of our late colleagues, for example the extensive documentation of Professor Mieczysław Zdanowicz. Unfortunately in many cases we do not possess rights to publish the materials we have been given. This is why we have made efforts to obtain a new status for the Museum and the Studio of Documentation and Scientific Information. If there is a possibility to transform this

i upublicznienie naszych zbiorów w bardziej otwartej formule być może skłoni potencjalnych darczyńców do przekazania materiałów, tak by mogły one zaświadczyć o przebytej przez artystę drodze twórczej, a będziemy mieli przekazane prawa do publikacji. Dlatego, że nie tylko dzieła świadczą o ich dorobku, ale ważny jest kontekst ich powstania, o tym zaś najlepiej świadczy dokument.

Od kilku lat Muzeum zajmuje się organizowaniem spotkań z artystami – nie tylko za pomocą wystaw, ale także w sposób bezpośredni. Powstałe przy tych okazjach materiały wideo będą dostępne na naszej stronie. Przy tej okazji zrodził się pomysł na stworzenie bazy danych, której istotnym elementem miałyby być wywiady, rozmowy z twórcą. Ukazywałyby człowieka w kontekście czasu i przestrzeni oraz w odniesieniu do innych ludzi, wśród których funkcjonował. Myślę, że mamy szansę na stworzenie nowoczesnego źródła informacji w świecie informacyjnym. Źródło to będzie dotyczyć Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

gain credibility, while the study of our collection and making it public in a more open formula perhaps will make potential donors share materials that would provide information on creative paths of artists and secure the rights for publication. After all, artist's body of work is indicated not only by their artworks, but also the context of their execution, and the best evidence of the latter is a document.

For a few years the Museum has organized meetings with artists, not only through exhibitions, but also in a direct form. Video documentation of these events will be available on our website. This has also inspired the idea to create a database, an important element of which would consist of interviews and discussions with artists. They would present individuals in the context of time and space, as well as in relation to other people among which they functioned. I think that we have a chance to create a modern information source in the world of information. That source shall regard the Academy of Art and Design in Wrocław.